

TIỀM NĂNG VÀ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH HUYỆN CHÂU THÀNH TỈNH BẾN TRE

NGUYỄN THỊ BÉ BA*, VÕ THỊ NGỌC NHUNG**

TÓM TẮT

Ngành du lịch của huyện Châu Thành đã có những đóng góp to lớn cho kinh tế tỉnh Bến Tre. Mặc dù là huyện có tiềm năng phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, nhưng tình hình phát triển du lịch tại Châu Thành vẫn còn nhiều hạn chế, như: các loại hình du lịch còn mang tính đơn điệu, quy mô nhỏ; khai thác tài nguyên du lịch (TNDL) ở mức độ sơ khai; cơ sở vật chất kỹ thuật và cơ sở hạ tầng du lịch chưa hoàn thiện; công tác quản lý còn nhiều bất cập. Do vậy, việc đánh giá tiềm năng và thực trạng phát triển du lịch ở huyện Châu Thành là cơ sở quan trọng cho việc định hướng và đề xuất các giải pháp phát triển du lịch bền vững, nhằm mang lại hiệu quả kinh tế cao.

Từ khóa: Bến Tre, tiềm năng du lịch, du lịch sông nước, cây dừa.

ABSTRACT

***Potentials and development orientation of tourism in Chau Thanh district,
Ben Tre province***

The tourism industry in Chau Thanh district has made great contributions to the economy of Ben Tre Province. Although the district has potentials to develop tourism into a leading economic sector, the situation of tourism development in Chau Thanh still has limitations such as the monotony of tourism types, the small scale, the basic exploitation of tourism resources, incomplete technical facilities and tourist infrastructures, and the lack of management. Thus, the assessment of potentials and tourism development situation will be an important foundation for orienting and proposing solutions to develop a sustainable tourism in Chau Thanh which will bring great economy impacts.

Keywords: Ben Tre, Tourism potential, River tourism, coconut tree.

1. Đặt vấn đề

Là vùng đất được thiên nhiên ưu đãi với cảnh quan đa dạng, huyện Châu Thành đã và đang phát triển các điểm du lịch sinh thái miệt vườn khá thu hút như: xã Tân Phú; thị trấn Châu Thành; các xã ven sông Tiền: Tân Thạch, Phú Túc, Tiên Thủy, Quới Sơn, An Khánh; các cù lao trên sông như: cồn Phụng, cồn Tiên, cồn Quy...

Năm 2011, Châu Thành thu hút trên 490 ngàn lượt khách đến tham quan, lưu trú. Doanh thu du lịch đạt 21,84 tỉ đồng.[5]

Phát triển du lịch đã góp phần quan trọng trong giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập cho người dân, đa dạng hóa sản phẩm du lịch của huyện. Tuy nhiên, việc khai thác thế mạnh về TNDL của từng địa phương nhằm tạo ra nét đặc sắc riêng vẫn ít được các nhà làm du lịch chú trọng, các hoạt động còn mang tính nhỏ lẻ, thiếu sự liên kết. Do đó, tỉ lệ du khách

* ThS Đại học Quốc tế Hồng Bàng

** Sinh viên lớp Du lịch 3,
Trường Đại học Văn hóa TPHCM

lưu trú thời gian dài hoặc tiếp tục trở lại Châu Thành trong những lần sau rất thấp. Đây cũng là yếu tố gây sụt giảm doanh thu du lịch nếu không được khắc phục trong thời gian tới. Vì vậy, việc khảo sát, đánh giá tiềm năng du lịch của huyện Châu Thành sẽ là cơ sở đề ra những định hướng và giải pháp phát triển, góp phần tổ chức, quản lý đồng bộ các hoạt động kinh doanh du lịch, khai thác có hiệu quả và bền vững TNDL của địa phương.

2. Tiềm năng và thực trạng phát triển du lịch

2.1. Tiềm năng phát triển

TNDL huyện Châu Thành khá phong phú và đa dạng cả về mặt tự nhiên lẫn nhân văn. Đây là nhân tố quan trọng để huyện phát triển mạnh các loại hình du lịch so với các huyện khác trong toàn tỉnh. Thế mạnh từ các nguồn lực phát triển du lịch đã góp phần đưa huyện Châu Thành trở thành một trong những huyện có ngành du lịch phát triển sớm nhất và mạnh nhất tại tỉnh Bến Tre, đặc biệt là loại hình du lịch sinh thái, du lịch sông nước, có kết hợp với thành phố Mỹ Tho, Vĩnh Long, Trà Vinh... hoặc riêng lẻ.

2.1.1. Vị trí địa lý

Châu Thành nằm ở phía Bắc tỉnh Bến Tre, cách thành phố Bến Tre 10km về hướng Nam, cách thành phố Mỹ Tho 7km về hướng Bắc. Nằm trên trục giao thông quan trọng cả đường bộ lẫn đường thủy, Châu Thành là điểm dừng chân lí tưởng cho các tuyến du lịch miền Tây hoặc các chương trình du lịch ngắn ngày. Đặc biệt là sau khi thông xe cầu Rạch Miễu và cầu Hàm Luông, khoảng cách từ trung tâm huyện đến các thành phố lớn

không xa, thuận lợi cho các chương trình du lịch kết hợp tham quan các điểm du lịch nổi tiếng trong khu vực như Tiền Giang, Vĩnh Long, Trà Vinh.

2.1.2. Tài nguyên du lịch tự nhiên

TNDL tự nhiên đóng vai trò đặc biệt quan trọng, là tiền đề cho sự phát triển du lịch huyện Châu Thành.

Nằm trong miền khí hậu nhiệt đới gió mùa cận xích đạo nên huyện Châu Thành có nhiệt độ cao, ít biến đổi trong năm, nhiệt độ trung bình từ 26°C – 27°C. Nhiệt độ trung bình tháng không dưới 20°C. Nhiệt độ và độ ẩm trung bình phù hợp với các chuyến du lịch vào các mùa trong năm. Khí hậu ôn hòa và ít chịu ảnh hưởng của bão là yếu tố giúp cho hoạt động du lịch diễn ra sôi nổi quanh năm.

Vùng đất Châu Thành còn mang nét đặc trưng của địa hình đồng bằng châu thổ, bằng phẳng, cao 3m so với mực nước biển, tạo nên các cảnh quan cồn bãi. Địa hình đồng bằng vừa tạo thuận lợi cho canh tác nông nghiệp vừa phát triển du lịch tham quan cánh đồng lúa, hoa màu, vườn dừa, vườn cây ăn trái,... Kết hợp tham quan phong cảnh với tìm hiểu văn hóa, phong tục truyền thống của cư dân bản địa, tạo nên loại hình du lịch lưu trú tại nhà dân (Homestay) thu hút du khách, đặc biệt là du khách quốc tế.

Hệ thống kênh rạch chằng chịt với sự bao bọc của ba nhánh sông: Tiền, Ba Lai, Hàm Luông, đã góp phần làm phong phú nguồn tài nguyên sinh vật của vùng với hệ thực vật thể hiện rõ nét ba vùng mặn, lợ, ngọt với các loài thực vật điển hình như: bần chua, mắm trắng, dừa nước, trâm bầu, ô rô... Sự phân bố đa

dạng của các loài thực vật đã tạo nên những cảnh quan hoang sơ, đậm chất Nam Bộ, thích hợp khai thác loại hình du lịch sinh thái, du lịch sông nước, tìm hiểu môi trường sinh vật ven sông, rạch.

Sự kết hợp giữa các yếu tố tự nhiên như khí hậu, địa hình đã tạo cho huyện Châu Thành những vùng chuyên canh rộng lớn với 1200ha lúa, 8962,49ha cây ăn trái cùng nguồn lợi thủy sản, vật nuôi dồi dào, cung cấp nguồn thực phẩm phong phú cho hoạt động du lịch.

TNDL tự nhiên của huyện Châu Thành khá đa dạng. Sự kết hợp hài hòa giữa các yếu tố tự nhiên đã tạo cho Châu Thành ưu thế vượt trội về phát triển các loại hình du lịch sông nước, sinh thái, Homestay... mang lại hiệu quả kinh tế cao, đóng góp to lớn vào doanh thu du lịch của toàn tỉnh.

2.1.3. Tài nguyên du lịch nhân văn

TNDL nhân văn mang đậm nét văn hóa của con người vùng đất Châu Thành. Đây là tiềm năng to lớn để phát triển các loại hình du lịch văn hóa, tham quan các di tích lịch sử văn hóa như: chùa Hội Tôn, đình Tân Thạch, di tích Đạo Dừa ở cồn Phụng, kết hợp tham gia các lễ hội Kì Yên, ngày hội cây trái ngon – an toàn; tham quan các làng nghề truyền thống như làng nghề sản xuất thủ công mỹ nghệ từ dừa, làng nghề dệt chiếu An Hiệp, nuôi ong lấy mật tại xã An Khánh... Thêm vào đó, nhà cửa ở đây đều được xây dựng theo kiểu chữ đình rất đẹp mắt và độc đáo, thu hút sự chú ý của du khách. Ngoài ra, ẩm thực vùng đất Châu Thành cũng góp phần làm phong phú thêm các sản phẩm du lịch với các món

ăn độc đáo của địa phương. Thổ nhưỡng nơi đây đã đem lại cho Châu Thành những nguyên liệu để chế biến các món ăn mang hương vị độc đáo như nắm mồi, cơm trái dừa...

Ở Châu Thành, dừa là loại cây trồng chủ lực, ngoài việc mang lại nguồn lợi to lớn cho kinh tế nó còn đóng góp tích cực cho sự phát triển ngành du lịch. Các vườn dừa mẫu lớn là môi trường thích hợp cho các hoạt động du lịch sinh thái, góp phần hình thành các sản phẩm du lịch đặc sắc như tham quan vườn dừa, tát mương bắt cá,... hấp dẫn cả du khách nội địa lẫn khách quốc tế. Nền văn hóa của cư dân trong hệ sinh thái dừa còn là sản phẩm chính cho các loại hình du lịch chuyên đề về ẩm thực, sinh thái, văn hóa nông nghiệp, nghề thủ công mỹ nghệ từ dừa,... Hơn thế nữa, các sản phẩm kẹo dừa, rượu dừa, các mặt hàng thủ công mỹ nghệ, quà lưu niệm từ dừa góp phần đáp ứng các nhu cầu đa dạng của du khách trong du lịch mua sắm, mang lại nguồn thu nhập đáng kể cũng như tạo nên dấu ấn, nét đặc sắc riêng của du lịch Châu Thành gắn với hình ảnh “xứ dừa”.

2.2. Thực trạng hoạt động du lịch huyện Châu Thành

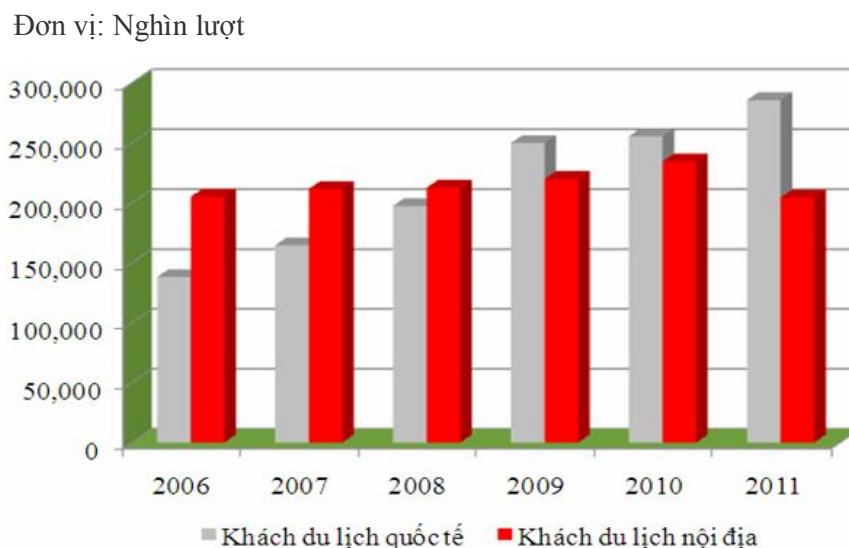
(i) Số lượng khách du lịch

Hình thành từ năm 1995 đến nay, ngành du lịch Châu Thành đã từng bước ổn định và phát triển. Lợi thế về TNDL tự nhiên góp phần quan trọng trong việc thu hút du khách đến với Châu Thành ngày càng nhiều.

Từ 2006 đến 2011 là giai đoạn phát triển mạnh của ngành du lịch toàn huyện. Lượng khách du lịch đến Châu Thành

tăng đều qua các năm. (Xem biểu đồ 1)

Biểu đồ 1. Khách du lịch đến Châu Thành giai đoạn 2006 – 2011

Năm 2011, tổng số lượt khách đến Châu Thành khoảng 490,3 ngàn lượt, tăng gấp 1,4 lần so với 2006. Tốc độ tăng trưởng trung bình giai đoạn này đạt 6,26%. [6]

Từ 2009 đến 2010, lượng khách nội địa chiếm tỉ lệ thấp hơn so với lượng khách quốc tế, đạt dưới 50% tổng lượng khách đến với Châu Thành. Đến năm 2011, lượng khách nội địa tiếp tục giảm 0,3% so với năm 2006. Con số này chính là kết quả của tình hình lạm phát trong nước tăng cao khiến cho thu nhập và nhu cầu du lịch của người dân giảm mạnh. [2]

Trong khi đó, lượng khách quốc tế tăng trưởng mạnh, đạt gấp 2,07 lần so với năm 2006. Nguyên nhân chủ yếu là do mức độ khủng hoảng kinh tế ở các nước đã giảm đi phần nào, nhu cầu du lịch tăng; hơn nữa, Bến Tre còn là địa danh lịch sử nổi tiếng, được thế giới biết đến.

Đặc biệt, Việt Nam được đánh giá là điểm đến an toàn, thân thiện. Nét tự nhiên dân dã, hoang sơ tiếp tục thu hút nguồn khách quốc tế đa dạng từ các nước như Nga, Pháp, Anh, Nhật... [5]

Sự gia tăng về lượng khách đã kéo theo doanh thu du lịch của huyện ngày càng tăng, mức tăng bình quân 0,25%/năm, từ 17,2 tỉ đồng năm 2006 lên 21,84 tỉ đồng năm 2011 [2]. Hoạt động du lịch đã góp phần giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người lao động, chuyển đổi cơ cấu kinh tế của huyện từ nông nghiệp sang nhóm ngành công nghiệp, dịch vụ.

(ii) Cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch

Cùng với sự phát triển các sản phẩm du lịch, hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch huyện Châu Thành đang được chú trọng đầu tư nâng cấp. Đến nay toàn huyện xây dựng được 8 cơ sở lưu trú

với 164 phòng, 278 giường. Tuy ít về số lượng nhưng đạt chuẩn về trang thiết bị, tiện nghi hiện đại, đa dạng trong loại hình lưu trú như nhà nghỉ phân bố tập trung tại các xã Quới Sơn, Tân Thạch, thị trấn Châu Thành, khách sạn An Khánh, resort Forever Green, nhà nghỉ trên sông Mekong Floating House,... đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách. Nhưng quan trọng nhất là việc thông xe cầu Rạch Miễu và Hàm Luông cho phép kết nối tour với Mỹ Tho, Bến Tre, Vĩnh Long Trà Vinh và Sóc Trăng.

(iii) Các tuyến, điểm du lịch

Với thế mạnh của TNDL tự nhiên, Châu Thành đã và đang khai thác các tuyến điểm du lịch nổi bật, thể hiện rõ nét đặc trưng của loại hình du lịch sông nước, phù hợp với mọi đối tượng du khách. Từ một vài điểm du lịch sinh thái ban đầu, đến nay, toàn huyện đã phát triển được 28 điểm du lịch sinh thái hộ gia đình, 4 vườn trái cây hoạt động theo mùa với các điểm du lịch nổi bật như Cồn Phụng, Homestay Phú Túc, Forever Green Resort (khu du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng lớn nhất Bến Tre), vườn Hàm Luông đã và đang được khai thác mạnh, có khả năng đón khách quanh năm. Hoạt động du lịch chủ yếu diễn ra tại các điểm du lịch ven sông Tiền nên thuận lợi cho việc di chuyển bằng đường sông lẫn đường bộ với các phương tiện như xuồng máy, đò chèo, xe ngựa. Các tuyến du lịch nội huyện kết hợp giữa các điểm du lịch sông nước và du lịch văn hóa dọc theo các xã ven sông Tiền: Quới Sơn, Tân Thạch, An Khánh, Phú Túc... Các tuyến du lịch liên huyện chủ đạo như: Châu

Thành – thành phố Bến Tre – Giồng Trôm – Ba Tri – Bình Đại, Châu Thành – Chợ Lách – Mô Cày – Thạnh Phú... Các tuyến du lịch đường sông như: tuyến cồn Tứ Linh: Long – Lân – Quy – Phụng, địa điểm chính là khu vực Châu Thành, trên sông Hàm Luông; tuyến đường sông tiềm năng là Thành phố Hồ Chí Minh – Bến Tre – Vĩnh Long – An Giang, trong tương lai, nếu khai thác tốt tuyến này thì có thể kéo dài tới Phnom Penh, Siem Riệp, Pắc Sế, Viêng Chăn, Luang Prabang... Nhìn chung, các tuyến du lịch khá đa dạng, đáp ứng các nhu cầu tham quan, giải trí, tìm hiểu văn hóa, thưởng thức đặc sản địa phương, mua sắm hàng lưu niệm của du khách. Hầu hết các tuyến du lịch kết hợp song song loại hình du lịch sinh thái với du lịch văn hóa thông qua các hoạt động tham quan làng nghề, các di tích kiến trúc nghệ thuật, di tích lịch sử văn hóa... Trong đó, loại hình du lịch sinh thái, tham quan miệt vườn sông nước vẫn giữ vai trò quan trọng trên các tuyến du lịch, bởi từ lâu TNDL tự nhiên vốn là lợi thế của du lịch Châu Thành. [4]

(iv) Đánh giá chung

Nhìn chung, giai đoạn 2006-2011, du lịch Châu Thành đã đạt được những thành tựu to lớn: lượt khách và doanh thu du lịch tăng nhanh; cơ bản hoàn thiện các tuyến, điểm du lịch; các dự án đầu tư phát triển du lịch tiếp tục được đẩy mạnh, góp phần phát triển nhanh các hạng mục cơ sở vật chất, cơ sở hạ tầng; các sản phẩm du lịch tiếp tục được nâng cao cả về số lượng lẫn chất lượng. Đây là tín hiệu đáng mừng cho tương lai ngành du

lịch của huyện Châu Thành.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành quả đạt được, hoạt động du lịch nơi đây vẫn còn nhiều hạn chế, gây không ít khó khăn, cản trở trong chiến lược phát triển du lịch. Các điểm du lịch trên địa bàn chưa có sự phối hợp, liên kết chặt chẽ nên dễ bị trùng lặp, tạo cảm giác nhàm chán đối với du khách. Việc khai thác các sản phẩm du lịch còn chưa sâu, công tác bảo vệ môi trường vẫn chưa được chú trọng. Tiêu chí vệ sinh trong các cơ sở kinh doanh ăn uống chưa đồng bộ, có nơi chưa đạt tiêu chuẩn mà du khách mong đợi. Tổ chức quản lý còn yếu, chưa đồng bộ làm giảm đi tính hiệu quả của hoạt động du lịch trong thời gian qua.

2.3. Định hướng và giải pháp

Châu Thành là huyện có tiềm năng phát triển mạnh ngành du lịch, do đó, việc định hướng khai thác tài nguyên, hoàn chỉnh kế hoạch phát triển du lịch của địa phương là vấn đề cấp bách. Định hướng phát triển cần tập trung vào định hướng phát triển chung, xác định vị trí trung tâm của du lịch Cần Phụng trong toàn ngành du lịch nhằm xây dựng trọng tâm phát triển, thu hút du khách, liên kết phát triển giữa các tỉnh trong khu vực, đồng thời định hướng thị trường sản phẩm với mục tiêu xác định thị trường khách du lịch đến với Châu Thành, tập trung xây dựng các sản phẩm du lịch phù hợp với nhu cầu của từng nguồn khách.

Đối với du lịch huyện Châu Thành, cần chú trọng các giải pháp phát triển theo hướng bền vững, đặc biệt trong bối cảnh nổi tour tuyến với các tỉnh dọc theo Quốc lộ 60, cần phối hợp khai thác các

sản phẩm du lịch giữa các cơ sở nuôi trồng, đồng ruộng, vườn cây ăn trái và duyên hải.

Đầu tư phát triển du lịch là giải pháp mang tính chiến lược, không chỉ thu hút nguồn vốn cho phát triển du lịch mà còn góp phần nâng cao chất lượng cơ sở vật chất kỹ thuật và hạ tầng du lịch. Xây dựng sản phẩm du lịch trên cơ sở khai thác các giá trị từ cây dừa và văn hóa xứ dừa làm trọng tâm, phát triển các sản phẩm bổ trợ cho mua sắm, thể thao, các tiện nghi vui chơi giải trí... Thiết kế sản phẩm du lịch tập trung vào thị hiếu của từng thành phần du khách, xây dựng các sản phẩm mới như tham quan cồn bãi kết hợp câu cá giải trí và chế biến ngay trên tàu, du lịch trăng mật kết hợp tham quan sông nước huyện Châu Thành... Đa dạng hóa các chủng loại, bao bì, kiểu dáng quà lưu niệm, đặc sản xứ dừa góp phần tăng doanh thu du lịch, quảng bá hình ảnh địa phương đến khắp các vùng miền và quốc tế. Tăng cường công tác xúc tiến, quảng bá du lịch với hoạt động xuất bản các ấn phẩm du lịch về Châu Thành; kiện toàn trang thông tin du lịch trên internet và các trung tâm hướng dẫn du lịch tại các xã đầu mối giao thông quan trọng như Tân Thạch, Phú Túc, Tam Phước, góp phần hỗ trợ, cung cấp thông tin cho du khách về các tuyến điểm du lịch tại Châu Thành cũng như trong toàn tỉnh Bến Tre. Các cơ quan chức năng cần thường xuyên tổ chức thanh tra và xử lý các cơ sở kinh doanh du lịch sai phạm trong công tác bảo vệ môi trường, góp phần nâng cao ý thức tự giác của chủ cơ sở. Tổ chức các hoạt động nâng cao hiệu lực quản lý, đào

tạo nguồn nhân lực du lịch, xây dựng chiến lược phát triển lâu dài, tạo cho Châu Thành một nền tảng phát triển du lịch vững chắc trong tương lai.

3. Kết luận

Châu Thành là vùng đất giàu tiềm năng phát triển du lịch. Nguồn TNDL phong phú, đa dạng tạo điều kiện phát triển mạnh các loại hình du lịch đặc trưng như du lịch Homestay; du lịch sinh thái, miệt vườn sông nước; du lịch nghỉ dưỡng, vui chơi giải trí; du lịch văn

hóa... Ngoài ra, cây dừa, loài cây đặc trưng của Bến Tre, cũng đã góp phần tích cực trong việc tạo nên nét riêng của du lịch Châu Thành trong sự cạnh tranh với các tỉnh trong khu vực. Lợi thế huyện cửa ngõ tỉnh Bến Tre đã mang lại cho Châu Thành lượng du khách ngày càng đông, đem lại doanh thu cao, đóng góp tích cực cho nền kinh tế địa phương, giải quyết việc làm và nâng cao đời sống cho nhân dân nơi đây.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. David Botterill, Vincent Platenkamp (2012), *Key concepts in tourism research*, SAGE publication Ltd.
2. Phòng Văn hóa - Thông tin huyện Châu Thành (2012), *Báo cáo hoạt động du lịch huyện Châu Thành 2006 - 2011*.
3. Sở Khoa học - Công nghệ Bến Tre (2010), *Tiềm năng du lịch sinh thái vườn Bến Tre*, thông tin từ website của Sở Khoa học - Công nghệ Bến Tre.
4. Trung tâm Văn hóa thông tin huyện Châu Thành (2012), *Báo cáo Hoạt động ngành Văn hóa thông tin quý I năm 2012*.
5. UBND tỉnh Bến Tre (2008), *Đề án Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Bến Tre đến năm 2015 và tầm nhìn đến năm 2020*, Viện Nghiên cứu phát triển du lịch.
6. UBND huyện Châu Thành (2012), *Báo cáo hoạt động ngành văn hóa và thông tin năm 2011 và phương hướng, nhiệm vụ năm 2012*.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 23-7-2013; ngày phản biện đánh giá: 29-7-2013;
ngày chấp nhận đăng: 12-8-2013)